

2023-09-05

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KUN-2023-00048

Dnr: KFKS

Motion - Stärk principen om armlängds avstånd

Inkom den 24 april 2023 av Desha Svenneborg (MP), med flera

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige noterar kulturnämndens redovisning.

Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att principen om armlängds avstånd på lämpligt sätt förankras i kommunen i syfte att stärka denna inom samtliga verksamheter, i enlighet med beskrivningen i motionen.

Kulturnämnden har ansvar för finansiering, målformulering, effektivitet och uppföljning av verksamheten. Det förutsätter att nämnden fattar beslut om övergripande styrdokument, regelverk och avtal gällande respektive verksamhetsområde. Aktuella styrdokument och driftsavtal utgår från kommunens styrprinciper, vilket bland annat innefattar delegerat ansvar och befogenheter i så hög grad som möjligt. I linje med denna styrprincip fattar inte nämnden några beslut om konstnärligt innehåll gällande konst- och programutbud, kulturproduktioner, utställningar, inköp av enskilda konstverk, litteratur eller övriga medier.

I april 2023 fattade Kommunfullmäktige beslut om att lägga till följande formulering i kommunens Program för konst och kultur i det offentliga rummet; *"Politiken ska skapa förutsättningar för skapandet men inte styra innehållet. Konstnärlig frihet ska värnas."*

Bedömningen är att det i dagsläget inte finns behov av att ta fram ytterligare skrivningar, gällande hur principen om armlängds avstånd ska tolkas och tillämpas. Däremot är det viktigt att politiker och tjänstepersoner i praktiken följer aktuella styrprinciper och styrdokument som gäller för respektive verksamhet. Då kan konstnärlig frihet säkerställas och detaljstyrning av konst- och kulturverksamhetens innehåll undvikas.

Ärendet

Förslagen i motionen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 april 2023 lämnade Desha Svenneborg (MP) med flera in en motion. I motionen förslås att

- Principen om armlängds avstånd på lämpligt sätt förankras i kommunen i syfte att stärka denna inom samtliga verksamheter, i enlighet med beskrivningen i motionen.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till kulturnämnden, val- och demokratinämnden samt kommunstyrelsen. Efter att kulturnämnden har berett motionen skickas ärendet vidare till juridik- och kanslienheten, som bereder ett koordinerat motionssvar för beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 oktober 2023. Därefter tas ärendet upp i kommunfullmäktige för beslut.

Enhetens utredning och bedömning

Principen om armlängds avstånd

”Etablerandet och hävdandet av principen om armlängds avstånd inom kulturpolitiken är ett uttryck för en idé om avhållsamhet när det gäller styrning. Armlängds avstånd är i detta avseende en allmänt hållen princip om att politiker och politiska församlingar ska avhålla sig från konstnärliga bedömningar och avstå från att organisera kulturpolitiken på ett sätt som riskerar att politiskt styra vad utövande konstnärer och kulturskapare väljer att innehållsligt ägna sig åt.” /.../ ”Bakgrunden till principen om armlängds avstånd är de historiska erfarenheter som gjorts av kulturpolitikens ideologisering och användning som politiskt maktmedel i exempelvis Tyskland under nazismen och i de forna öststaterna under kommunismen. Begreppet myntades i Storbritannien efter andra världskriget.”¹ Syftet med principen är att skapa förutsättningar för konstnärlig frihet.

Kulturnämndens ansvar

I enlighet med kulturnämndens reglemente ska nämnden ansvara för barn- och ungdomskulturverksamhet samt övrig kulturverksamhet. Det innefattar bland annat ansvar för folkbibliotek, konstsamling för utlåning, museer, lokallistoriskt arkiv, kulturhus, konsthallar och kulturskoleverksamhet. Nämnden ansvarar även för kulturstöd och stipendier till kulturaktörer och ungdomar.

Kulturnämnden har ansvar för finansiering, målformulering, effektivitet och uppföljning av verksamheten. Det förutsätter att nämnden fattar beslut om övergripande

¹ Myndigheten för Kulturanalys, Rapport 2021:1, Så fri är konsten – Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten

styrdokument, regelverk och avtal gällande respektive verksamhetsområde. Aktuella styrdokument och driftsavtal utgår från kommunens styrprinciper, vilket bland annat innefattar delegerat ansvar och befogenheter i så hög grad som möjligt. I linje med denna styrprincip fattar inte nämnden några beslut om konstnärligt innehåll gällande konst- och programutbud, kulturproduktioner, utställningar, inköp av enskilda konstverk, litteratur eller övriga medier.

Program för konst och kultur i det offentliga rummet

År 2018 fattade Kommunfullmäktige beslut om *Program för konst och kultur i det offentliga rummet*. Programmet syftar bland annat till att tydliggöra kommunens ambition vad gäller arbetet med konst, kultur och konstnärlig kompetens i det offentliga rummet, när Nacka växer och utvecklas. Programmet gäller för all verksamhet som omfattar konst och användning av konstnärliga uttryck i det offentliga rummet, och tillgängligheten till den öppna konsten. Den 24 april i år fattade Kommunfullmäktige beslut om att lägga till följande formulering i programmet; *"Politiken ska skapa förutsättningar för skapandet men inte styra innehållet. Konstnärlig frihet ska värnas."* (Dnr: KFKS 2020-01049) Programmet i sin helhet presenteras i bilaga 2.

Enhetens bedömning

Mot bakgrund av ovan gör kultur- och fritidsenheten bedömningen att det i dagsläget inte finns behov av att ta fram särskilda skrivningar, gällande hur principen om armlängds avstånd ska tolkas och tillämpas. Däremot är det viktigt att politiker och tjänstepersoner i praktiken följer aktuella styrprinciper och styrdokument som gäller för respektive verksamhet. Då kan konstnärlig frihet säkerställas och detaljstyrning av konst- och kulturverksamhetens innehåll undvikas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 5 september 2023

1. Bilaga Motion – Stärk principen om armlängds avstånd
2. Program för konst och kultur i det offentliga rummet

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Anna Hörnsten
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten